

“2023 TÜRKİYE’Sİ VE İNOVASYON” İÇİN BİRKAÇ ÖNERİ

Yusuf Işık

Ekim 2005

2023 Ufkunda:

- **Ülke çapında** küresel bilgi ekonomisi çerçevesinde **fikri mülkiyet odaklı bir** ekonomik ve sosyal gelişme gerçekleştirmek ve bu süreçte: “**Dünyada on yılda en az iki teknolojiye öne geçmek**” ve “**Uluslararası patent sayısında belirli bir eşiği aşmak**” hedeflerine göre kaynak dağılımı ve örgütlenme yaparak yol almak.
- **Şirketlerin** gelecek 5-10-15 20 yıllık gelişme ve rekabet perspektiflerini ele almaları; Büyük bölümünün bu doğrultuda **inovasyon ve Ar-Ge** için belirgin faaliyetlere yönelmesi; Yenilik ve buluşları hedeflemesi, teşvik etmesi ve belgelemesi, bu doğrultuda **patent** ve özellikle uluslararası patent almayı da ana faaliyetlerin genel çerçevesine katması; Bir **Ar-Ge birimi** kurması; KOBİ’ler dahil tüm şirketlerin **BİT** alanında şirketlerinin özellik ve ihtiyaçlarına tekabül eden ileri uygulama kapasitelerini geliştirmesi.
- **Kamunun** inovasyon ve Ar-Ge alanında bir taraftan araştırma enstitüleri diğer taraftan da inovasyon ve Ar-Ge destekleri yoluyla etkin bir işlev görmesi; Bu çerçevede **genetik gibi yeni ileri teknoloji alanlarında, Kore’nin şu anda yaptığı gibi, Ar-Ge bakımından bir süre için öncü bir rol oynaması**; Genelde inovasyon ve Ar-Ge alanında sanayi- üniversite-kamu işbirliğinin uluslararası rekabetten kaynaklanan **uzun ve orta vadeli ihtiyaçları** da gözetecek şekilde geliştirilmesi.
- **Temel bilimler-üretim** arasındaki dolaylı ve doğrudan bağın sıkılaşıp güçlendiği noktasından hareketle Türk araştırma-geliştirme-eğitim kurumları ve şirketlerinin temel bilimler alanında dünyada bu alanda gözlenen gelişmeler doğrultusunda gelişme sağlaması.

- Türk şirketlerinin teknolojik gelişmenin gerekleri ölçüsünde **rekabet öncesi işbirliği** yapması.
- Bu gelişmelerin de katkısıyla Türk kurum ve şirketlerinin **dünya üretim, inovasyon, Ar-Ge ve eğitim ağlarına** kısa sürede çok daha yoğun biçimde katılabilmesi.
- Ulusal inovasyon sistemini geliştirirken aynı zamanda dünyada yaygınlaşan **“fason” inovasyon** sürecinden yararlanmak.
- Dünyada bu alanların 5-10 yıl içinde olağanüstü konumlara kavuşacakları ve diğer birçok alan açısından da sürükleyici nitelik kazanmaya başladıkları noktasından hareketle: **Biyoteknoloji-genetik-genomikte** bu alanda faaliyet gösterecek öğretim ve araştırma kurumlarıyla şirketlerin geliştirilmesini de kapsayan bir atılım sağlamak ve, tıp-ilaç alanının yanı sıra, özellikle Türkiye'nin olağanüstü endemik bitki potansiyelinden yararlanmak; **Nanoteknoloji** alanlarında ve bu çerçevede nanoelektronikte yeni şirketler de kurarak gelişmek; **Bilişsel bilimler** (Cognitive sciences) alanındaki gelişmelerin Türkiye'de de izlenmesi ve gerçekleştirilmesi.
- **Tasarım** kapasitesinin Türkiye'nin otomotiv gibi alanlarda bir üretim üssü olarak gelişmeye devam etmesi ve genelde çeşitli sektörlerde güçlü bir temel üzerinde rekabet ederek ileri konumlara gelebilmesi, inovasyon ve Ar-Ge faaliyetlerini daha verimli kılabilmesi için geliştirilmesi.
- **BİT** alanında **geniş banda** en kısa sürede geçilmesi için gerekli yatırım ve düzenlemenin yapılmasının sağlanması; **Yazılımda şirketleşmenin yaygınlaştırılması, fason çalışma uygulaması dahil ihracatın hedeflenmesi;** Elektronik alanında kullanılan iliştirilmiş (embedded) chip tasarımında gelişme

sağlanması; **İçerik** alanında kültürel açıdan da zengin ürünler üretilmesinin sağlanması.

- **Geleneksel sanayi sektörlerindeki rekabet gücünün mümkün olan durumlarda ileri teknolojiler kullanılarak** korunması.
- 2023'de büyük **dünya borsalarında örneğin en az 20 Türk şirketinin yer alması** ve **2-3 sektörde önde olması**.
- Türkiye'nin ve Türk şirketlerinin **uluslararası alanda standart ve spesifikasyonların** belirlenmesinde etkili olmasını sağlayacak çalışma ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi.
- **Girişim sermayesi** mekanizmasının geliştirilmesi.
- **E-devletin** AB standartlarında geliştirilmesine önemli ölçüde hız verilmesi.
- Bilgiye dayalı faaliyetlerin ve inovasyonun geliştirilmesi açısından elverişli, kurallılık ve liyakata dayalı, teknik kapasite açısından uluslararası düzeyde de yetkin bir **kamu yönetiminin** var olması; Bu çerçevede bağımsız düzenleyici kurumların gerek yönetsel gerekse teknik alanda yeterince yetkin olmalarının sağlanması.
- AB 6. Çerçeve Programı için kalan dönemde daha etkin olunması ve **7. Çerçeve Programına** daha güçlü olarak girilmesi, bunu sağlamak için özel sektör ağırlıklı ve kamunun da katıldığı bir mekanizma oluşturulması; Bu çerçevede AB'deki **teknoloji platformlarına** aktif biçimde katılınması.
- Tüm bu süreçlerde, AB 7. Çerçeve Programına da yansıdığı gibi, dünyada **yaratıcı düşünsel üretim ve tasarımın ve bu çerçevede temel bilimler ve genelde soyutlama kapasitesinin öne çıkmakta olduğu** göz önüne alınarak

özellikle Ar-Ge ve eğitim alanlarındaki geleceğe yönelik kaynak dağılımı ve kurumsal düzenleme kararlarında bu ihtiyacın yeterince gözetilmesi.

- Eğitimde **uluslararası sertifikasyonun** sağlanması.
- Bilgi Ekonomisine dönüşüm sürecinde sayısal uçurum ve daha geniş bir çerçevede bilgi uçurumu tehlikesinin ve **fırsat eşitliğinin** sağlanması hedefinin göz ardı edilmemesi.